

הרשימה הממלכתית? המרכז החפשי? ל"ע? לעמידה, ועלום רב

כליים. קול השכל הישר. שוחרת שלום.
המציאות: ההיפך הגמור, מכל
הבחינות גם יחד.

את המפלגה הקימו כמה ייקים הגונים,
בראשות פינחס רוזן, שנעלמו מומן. האחרון
נים הסתלקו החדש. השלטון נשאר בידי
קבוצה קטנה של עסקנים מקצועיים, אנשי-
מנגנון סוחרים קטנים וממולחים.

המפלגה כולה היא הנות-יכולת,
ולא הכי נקייה, המסונפת לסופר

משה קול

מארקט של מע"י. הכוס הכליכול
הוא משה קול. עוזרים לידיו כמה
שמשויב, שכולם עסקנים מקצועיים
של "העובד הציוני", גוף שהוא
העתק בזעיראנפין של מפא"י.

ל"ע יש אימפריה כלכלית קטנה, המשג
שגת יותר מן האימפריה הגדולה של מפלגת
העבודה. העסקים שם מצויינים. נתח מכל
תבשיל, פירוורים מכל שולחן. מה לא נמכר
כאן? המפלגה מתנגדת רשמית להפרדת הדת
מן המדינה. היא שותפת לכל הקנוניות עם
העסקנים הדתיים. היא מכרה את עקרון
שרות-הבריות הממלכתי המורח "רשות
אישפוז" — שמטרתה להעביר את כספי
המדינה לקופות-החולים הפרטיות.

ואשר לענייני השלום: מעטים היו בכנסת
השישית הקולות השוביניסטיים, החוצבים
אש לאומנית וגפרית סיפוחיסטית שהשתו
לקולו של גרעון האונור, דובר הל"ע. מי
כמוהו מתח ביקורת על הממשלה על כי
הזניחה את ההתנחלות בשטחים? מי — מל-
בד משה קול? (צחוק צחוק, אבל זה נכון!)
כמה זמן יכולה תרמית זו להי

משך?

אפשר לרמות כמה ייקים קשישים, שלא
שמו לב לכך שקרה משהו במפלגתם בעשר
השנים האחרונות. אוילי בלי סוף.

אבל אתה יודע מה קורה. התתן
את קולך האחד, היחיד, היקר, לי-
משה קול?

אם כן, מה לעשות? מה צריך לעשות
אדם כמותך? להימנע?
חלילה.

יש בארץ תנועה אחת שהיא גם
ליברלית, גם עצמאית, גם חופשית,
גם ממלכתית, גם לאומית, גם
שוחרת-שלום.

שאינה שבשבת רוח. שאינה מחליפה את
דיעותיה כל שהשנתיים. שאינה דבקים
בעקרונותיהם מזה עשרים שנה, וכשזה היה
נוח וכשזה לא היה נוח.

שדבקה בהם לא רק ערבי-בחירות, ולא רק
בסיסיות-בחירות. אלא בכל ארבע השנים.
כאלף מעשיה, נאומיה, יוזמותיה בכנסת ה'
שישית. תוכל לבדוק זאת בפרוטוקולים.

מי היא?

לא נעים להגיד, אבל זה אנתנו.

מוני שלישי

שיה — במירמה.

בוודאי, הם יכניסו כמה צירים לכנסת.
הם רוכבים על סוס נוח. אך בכנסת הם יהיו
גוף הסר-ערך, כי לא תהיה בפייהם שום
בשורה חדשה, אמיתית וכנה. בסך הכל עוד
סיעה שוביניסטית וריאקציונית, שתפיץ סביבה
מליצות ליברליות.

התקריב את קולך היקר על
מוזבח זה?

קשה לי להחליט מי נופל ממי —
המרכז החופשי מהרשימה הממלכתית,
או להיפך.

המרכז החופשי הוא אחד הי'
צמחים המוזרים שצמחו אייפעם
בביצות הפוליטיקה הישראלית.

איך הוא נולד? כמרד אדיר של צעירים
בתנועת-החרות המסתאבת? כהתקוממות של
נושאי דגל חדש, שלא יכלו עוד לסבול את
המחנק במפלגת-האם הזקנה?

הנה נשמע מה אומר על כך מנהיג המרכז
החופשי, בעל המנגנון והכסף: אליעזר
שוסטק. ביום 29.1.69, כאשר לחם כארי על
זכות המרכז החופשי לקבל חצי מיליון ל"י
מכספי המדינה עבור מימון מערכת-הבחירות
שלו (הכסף המופיע עתה בצורת מודעות-ענק
בעתונות) הוא אמר כלהלן (פרוטוקול ישיבה
שס"ט, עמוד 100):

"מה קרה עם המרכז החופשי? ...סיעת
גח"ל אינה יכולה לטעון שיש לה זכות גם
לרצוח וגם לרשת. היא הודיעה שהיא מ-
סרת משחררת ממנה שלושה חברים
(תמיר, שוסטק וטי"ר). אנשים אלה, במשך
ששה שבועות, לאחר כל מיני דיונים, לא
הקימו סיעה נפרדת. ברור שהם לא יכולים
היו להיות חברים אימים בכנסת. הם היו
מוכרחים להקים את הסיעה... האם זו
היתה פרישה?"

במילים אחרות: גח"ל גירשה
את שלושת החברים, ואלה נאל-
צו להקים מפלגה חדשה, היא
המרכז החופשי.

לא דגל חדש, לא בשורה חדשה, לא הת'
קוממות, לא מרד. אלא ריב בין עסקנים,
אינטריגה פשוטה. בגלל איזה מכתב אלמוני
שהופיע באיזה עתון.

מאחר שגורשו, נאלצו אנשי המרכז החופ'
שי לחפש להם דגל. איזה דגל? מבחינה
לאומית, היה זה דווקא דגל השלום — השלום
על פי הגבולות של 1949, בלי הריהבית, בלי
שכם, בלי חברון. הם האשימו את חרות
שהיא דבקה בסיסמות מיושנות, שאבד עליהם
הכלה, כגון ארץ-ישראל השלמה.

ביוני 1967 הופיע סופ חדש.
איש לא עלה עליו בזריזות רבה
יותר מאשר שלושת מגורשי
חרות. ברילולה הפכו אברירי-
השלום לאברירי ארץ-ישראל השי'
למה, מתמוגגיה-הריהבית, מתנחי-
לים בהבליפה מחברון עד שכם,
מאשימים את בגין הפשרן והרכי'
רוכי המפקיר את שלמות הארץ.
ובענייני פנים — פשוט מאד. חיקוי שלם
אפסטי של סיעתנו. אמרנו "בום", קפצו
אנשי המרכז החופשי וצעקו "בום-בום-בום".
אמרנו "בום", וצעק המרכז החופשי בקול
גדול "בייביים! בייביים!"

בעד זה אתה רוצה להצביע?

שארית לנו ל"ע. לא נעים להשמיע
אותה. תחת זאת אתן להם מחמאה:
אין מפלגה בארץ שהצלחה

ליצור מרחק כה עצום בין פרצופה
האומית והתרמית הציבורית שלה.
התרמית: טלית שכולה תכלת. מפלגה

כשם הכטחון!) חזרה רפ"י לחיק
מפא"י. בזה נפתימה המערכה
הראשונה של הקומדיה.

המערכה השנייה היתה לפני כמה
חודשים. פילוג. פיצוק. מלחמת-איתנים.
שוב התעוררו כל התקות. ומה יצא מזה?
תיק לשמעון פרס. תיק קמף,
ממדרגה שניה.

ההמונים, שראו במשה דיין אליל, אמין,
נועז, נוכחו לפתע לדעת כי לאליל יש כרעי'
תרנגולת, שהוא מהסס. מפחד. אינו רוצה
לסכן. בקיצור: נסתבר לכל שהצעיר בן
ה'54 הוא קשיש בן 54.

באה התגובה. האכזבה. הייאוש.
ועל זה בנתה קבוצה קטנה של
הרפתקנים את הקאריירה שלה.
את האגדה של "מושיכי רפ"י".
מה יש לה להציע — מלבד מליצות ישנות,
מחוממות זו הפעם השלישית?

רק סיסמה מקורית אחת, ומעניינת מאד.
יש בפייה: "בלבך אתה יודע שהצדק עימנו".
מעניין. האם לא שמעת פעם סיסמה זו?
בוודאי שכן. היתה זאת סיסמת
הבחירות של כארי גולדוטר,
הארכיריאקציונר האמריקאי,
איש פצצות-הימין ותשוקות
המלחמה.

היא התנוססה באמריקה על מאות אלפי
בתים, ברבבות מודעות ופירסומי-טליוויזיה.
"IN YOUR HEART YOU
KNOW HE'S RIGHT"
ועל כך הוסיף ליצן אלמוני את המילים:
"YES, FAR RIGHT"

מה מקשר את הרשימה הממלכתית לרשימת
גולדוטר? איזו מין קירבה נפשית ופוליטית
יש כאן?

היא ישנה בדמותו של האדם
היחיד בחבורה שפרצופו המדיני
הוא מגובש, האיש שהוא הכוס
של הרשימה: איסר הראל. איש
המיקרופונים, איש הבילוש, איש
ההשרפות.

אכן, זוהי הפעם הראשונה בהיסטוריה
שמפקד הבולשת הפוליטית מופיע בראש

שמואל תמיר

רשימה של תמורה ושינוי, דמוקרטיה ומודר'
ניצויה. זה כמעט גרוטסקי.
זעל הוא מדבר. חוק מאשר על הדבר
האחד החשוב לו באמת: על ארץ-ישראל
השלמה. סיפוח. התנחלות. גירוש חצי מיליון
ערבים לפחות אל מעבר לירדן. כל אותם
הדברים שהוא זיבר עליהם — עד לפני חוד'
שיים. עד להתחלת מערכת הבחירות.
מאז הוא שותק. הרשימה החליטה שלא
כדאי לגלות את דעותיה ברבים. זה יכול
להזיק בבחירות.
וכך הם כאים אליך, בסיסמות

שאלת אותי אתמול, בחוגיבית,
שאלה מעניינת. הבטחתי לענות לך ב'
כתב. הנה התשובה.

הגדרת את עצמך כצעיר "מינני" ו"ליברלי",
ושאלת: "בעד מי אני צריך להצביע? בעד
הרשימה הממלכתית, המרכז החופשי, ל"ע?
אשיב לך בגלוי: אדם אינטלי'
גנטיאינו יכול להצביע בעד אף
אחת מן השלוש.

אילו היה זה כל המיבחר שלפניך, הייתי
נמנע במקומך מהצבעה.
אבל אין זה המיבחר האמיתי.

יתחיל ב"רשימה הממלכתית",
רשימת ממושיכי רפ"י,
איך היא נולדה?

פעם היתה רפ"י, רשימה שנולדה במיקרה.
כתוצאה משנינו של זקן בודד, שהכריח
את מלחכיפניכתו לבוא עימו.
אבל רפ"י היתה יותר מזה.

איסר הראל

אינו מכחיש שהפכה, כמעט בעל
כורחה, לכלי-קיבול של הרבה מאד
נענועים ויפם, הרבה תקוות כנות.
רביסרבים הרגישו כי משהו רקוב בממ'
לכתנו. כי האוירה מתניקה. כי מיבנה ה'
מפלגות הופך אתנו לדמוקרטיה-עממית
בדרך. שקבוצות-חלץ שולטות במדינה. שה'
מדינה כולה ככולה באזיקים של מושגי סוף
המאה ה'19. כל אלה הלכו לרפ"י.
מדוע לרפ"י? הבה ונגיד את האמת: מפני
שזה היה נוח.

כרפ"י אפשר היה להשיג ניקוי'
מצפון במחיר זול.

יכולת להישאר בתוך המימסד, יכולת
לשמור על מעמדך החברתי והכלכלי, ובאותה
שעה להרגיש כמהפכן מופלג.

מי שהטיק מסקנה עיקבית מאכזבתו ה'
גדולה, נאלץ לבוא אלינו. אבל זה היה כרוך
בקריבן. לא יכולנו להבטיח גיב לאיש. לא
היו לנו מיליונרים שהכינו לנו מפלגה דה'
לוקס. מי שבא אלינו רב עם סביבתו, כפר
במוסכמות, ולעיתים אף סיכן את פרנסתו.

רפ"י היתה תחליף זול למהפכה
של ממש.

לזבן שמפלגה שנבנתה על יסודות כאלה
לא יכלה לחולל תמורה של ממש.

פגשתי את סיעת רפ"י בכנסת.
היו בה אנשים סימפטיים ופחות'
סימפטיים. אבל כסיעת-איפוי

זיבית, היא היתה קאריקטורה מן
הרגע הראשון.

בענייני חוק ובטחון לא היה שום הבדל
של ממש בינה ובין השלטון. בענייני כלכלה
חזרה על המליצות האנאכרוניסטיות של
גח"ל. היא תמכה בכפייה הדתית. לא היה לה
מה להציע. לא היה לה על מה להילחם. והיא
לא לחמה — מעולם לא.
בהזדמנות הראשונה (כשם ה'